

AZ ÉVSZÁZAD EGYIK SZÉGYENE

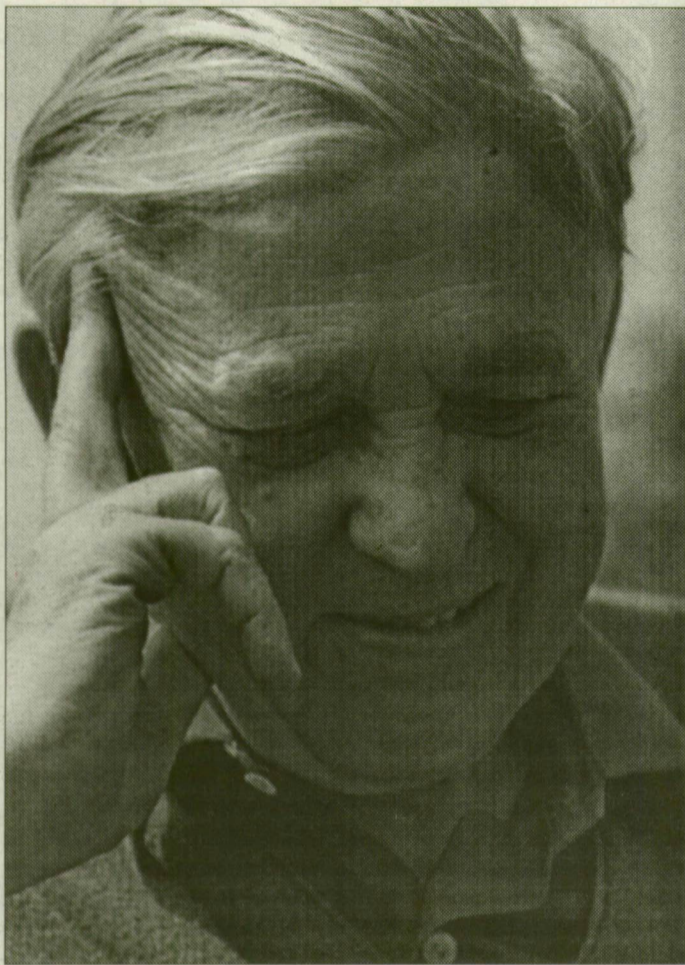
„Misekönyvek” Bálint Sándorról

Mintha Csanossát akarna járni az utókor, úgy szaporodnak a Bálint Sándorról szóló írások mostanában. Augusztus 1-jén lenne százéves Szeged nagy tudósa, akit a nyilasok – távollétében – halálra ítélték, a pártállami időkben pedig hosszú évek alatt besúgók hadával övezték, és bíróság elé állították. Akik ismerhették, tudjuk, nála jámborabb embert nehezen találunk, bárhol keresnénk.

„Besúgányaiból” eddig két vaskos kötet jelent meg. Az első Kahler Frigyes szerkesztette – III/III-as történelmi olvasókönyv –, a másodikat pedig Bálint László és Velcsov Márton gyűjtése alapján, *Jancsák Csaba* szorgoskodásával Péter László – A célszemély: Bálint Sándor –, és a napokban jelent meg a harmadik, a legvastagabb – Bálint Sándor élete és politikai munkássága –, *Csapody Miklós* cudar őszinte tálalásában. Biztosra vesszük, ezzel még nem ürült ki a rakatár, folytatására lehet számítani.

Misekönyvet említünk már a címben is a kötetek nagyságára, és ezt megközelítőleg a régi missale méretére értjük, csak éppen az oldaljelző szalagok nem lógnak ki belőlük. Mégis azt kell mondanunk, majdnem-majdnem egyoldalú mind a három, a nagyszerű tudósnak talán csak a tőle leg-távolabb eső, később maga által is kárhözvont politikai szereplését tárják elénk.

Ne várja tőlünk senki, hogy akár csak kivonatolni is akarjuk a három testes kötetet, meglehetősen önkényesen inkább a körülötte rajzolt besúgókat említenénk. Nem akarom megadni nekik azt a dicsőséget se, hogy fedőnevüket felsoroljam, csak arról szólnék, hogy a kötetek egyik újdonsága, igyekeznek valódi nevével nevezni azokat,

Bálint Sándor augusztus elsején lenne százéves

akiknél kibújt már a szög a zsákból. Sokáig vitatkoztunk elsősorban a leszármazottakat kényszerűségből sütő bélyeg miatt a közzététel jogosságán, de inkább a mindvégig takubakuzó hatalom számlájára kell írunk ezt is. Az öregát-kost követő valamennyi fiatalos közös jellemzője, hogy mindig húzta-halasztotta, kávéskanállal adagolta a nyilvánosságra hozatalt, amíg meg nem bukkott.

Fejet fájdtó, szívet facsarító olvasmány mindhárom kötet. Többszörös számalom üli meg a lelkünket. Szánjuk a nagy tudóst haló porában is, és – nem elsősorban a megbocsátást mímelve – szánjuk azokat is, akik

poros lábáig se érhetek föl, de szorgalmasan jelentettek róla. Az egyik legszorgalmasabb példátul második pörében a védőügyvéd szerepét is elvállalta. Könnyű dolga volt, a legerhelebb ismereteket is maga szolgáltatta.

Poloskát telepítettek lakásába is, egyetemi szobájába is. A disznóságokban határt nem ismerő hatalom szégyene ez is. Sajnos sok emberrel megesezt, hogy rovásukra a vonal túlsó végén nyálcsorgató senkiháziak csámcsogtak az intim jelenetet közvetítő egyenes adáson, vagy röhögtek, amikor kanál-villa csörrent. Sándor bácsinál ez a veszély nem fenyegetett, egyedül élt. Ma-

gam is megdermedtem azonban, amikor megtudtam, föltehetően azon a fotelkán szoktam ülni, amely alól a hang útnak indult. A hat pár rendőrcsizma regéjét meghazudtoló egyik leleményről szól nekem csupán.

Amikor a titkos házkutatást előkészítették, olyan alapos tervvel álltak elő, annál jobb csak a megvalósítás volt. A helyszínrajzot a besúgók hozták, már a poloskatelepítéshez is adalékokat szolgáltatva, a kulcsról a másolatot is szállították, azt pedig a nyakra-főre elfogott leveleiből is tudhatták, mikor nem lesz itthon. A lépcsőházból minden emeleten csak egy oldalra nyílik ajtó, és az alatta lakó talán becserkészhető lett volna, hogy akkor éppen ne legyen otthon se maga, se a mindent kifejezhető család, de ez mind kevés volt. Kettesével mentek be a lakásba, második adagban a fotós is, aki a spájzban rendezte be alkalmi műtermét, mert annak ablaka nincsen, így kívülről észrevenni semmit nem lehet. A bökköny csak az, hogy az ördög nem alszik, megeshet, hogy valamilyen barát éppen akkor akarja fölkeresni, amikor egészen másokat találna bent. Közözön a ház előtt két nyomozó, civil ruhában, hogy idejében eltértesse a gyanútlan embert, de biztos, ami biztos, legyen kéznél egy egyenruhás is.

Minek? Ha ne adj' Isten, mégis lebuknának, határozott intézkedéssel bilincselje meg őket, mint közönséges betörőket, és a következő saroknál már le is veheti róluk a bilincset.

Ha még nem tanítják a rendőriskolában, melegen ajánlom.

A tartótisztek neve is olvasható mindhárom kötetben.

H. D.

SZEMKÖZT

Újhelyi, a médiapolitikai főtanácsadó

Minden héten szerdán este látható a szegedi Városi Televízió és a Délmagyarország közös tévéműsora, a Szemkőzt, amelyben a meghívott stúdióvendéget egy tévériporter és egy újságíró kérdezi aktuális témákról. Az e heti adásban Újhelyi István szegedi szocialista országgyűlési képviselőt, az MSZP médiapolitikusát faggatta Márok Tamás és Szabó C. Szilárd arról, hogy mi a feladata a miniszterelnök médiapolitikai főtanácsadójaként, illetve hogyan képzei a közszolgálati médiumok fejlesztését.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szocialista párt médiafelelőseit, Újhelyi István szegedi országgyűlési képviselőt kérte fel nemrégiben Medgyessy Péter miniszterelnök a kormányzati médiakapcsolatok főkoordinátorának. Újhelyi a műsorban hangsúlyozta: politikusnak, nem pedig kommunikációs szakembernek tartja magát. A szocialista politikus elmondta, hogy stratégiai és koordinációs munkát végez, és a miniszterelnök főtanácsadójaként a médiajog kormányzati feladataiért és a kabinet sajtókapcsolataiért, médiapolitikájáért felelős. Újhelyi jó tanulási lehetőségnek tartja, hogy a kormány tagjaként beleláthat az állam működésébe. Elmondta, hogy munkáját szakértői stáb segíti. Kérdésre válaszolva kijelentette: nem költözik el Szóregről, nem vállal hivatali munkát Budapesten, hiszen egyéni országgyűlési képviselőként rengeteg megoldandó feladata akad, és a választásokat körzetében. Arra a kérdésre, hogy szerinte azért váltott-e főtanácsadót Medgyessy Péter, mert az MSZP elveszítette az európai parlamenti választásokat, azt felelte: erre csak a kormányfő tud választ adni. Újhelyi István hangsúlyozta,

hogy a miniszterelnök közvetlen munkatársaként bővülnek lobbilehetőségei, amit ki fog használni Szeged érdekében.

A közszolgálati médiumokról szólva a politikus elmondta, hogy eddig egyik kormány sem oldotta meg az állami televízió és rádió modernizációját. A Medgyessy-kabinet megtette az első lépést, úgy határozott, hogy új székházat kell építeni a Magyar Televízióhoz. Olyat – hangsúlyozta Újhelyi –, amely technikailag mindenben megfelel a 21. század kihívásának. Szerinte a technikai, technológiai fejlesztés komoly minőségi és tartalmi változást eredményez majd. Kérdésre válaszolva közölte: a Magyar Televízió kiegyensúlyozott, pártsemleges médium. Mi sem bizonyítja ezt jobban – mondta –, mint az, hogy az elmúlt két évben nőtt az állami tévé bizalmi indexe. Hangsúlyozta: ma már népszerűsége miatt a Magyar Televízió hírműsoraikat, mint az Orbán-kormány ideje alatt, amikor szerinte az MTV párttelevízióként működött. A Magyar Rádióról szólva megjegyezte, nem tartja elfogadhatónak, hogy a médium elnöke, Kondor Katalin nyíltan vállal pártpolitikai szerepet. Ez ellen többször fellépett már és a jövőben is fel fog lépni – hangsúlyozta Újhelyi István.

PODMANICZKY SZILÁRD

Huszonnégy évszak

(nyári napló)

Nem túlzás ennyit írnom a horgászatról, az idén valóban ennyit foglalkoztam vele, s bizonyos, kiszámíthatatlan érdekessége, a mindig meg-megújuló módszerek és helyzetek meggyőztek arról, hogy mégse untam meg, nem untam rá, ellenkezőleg.

Átolvastam jó néhány szakkönyvet a csukázásról, de ami leginkább megfogadtam, hogy a borús idő kivált kedvez a hal megfogásának. És az is kedvez, hogy van egy eddig ki nem próbált, de „beérzékelt” gumihalam, fehér testtel és piros fejvel és imbolygó, nótás kedű bojtfarokkal.

Ha valahol érdemes pergetni partról a Balatonban, az a mólók, kikötők mélyebb, és tördelt aljú része. Fölraktam a gumihalat a móló köves partján, és mert vízálló fonott zsinórba kötöttem a karabinert, nem raktam drótelőket, hátha így balinnak is megtetszik. Nem dobtam ötöt, de mikor a kövezésen már feltűnt vibráló gumihalam, egyszer csak hatalmas pofa nyílt alatt, és sutty!, úgy letépte a csalit, mint körtét a gömbvillám, azt még keze se vót.

Ott álltam, mint egy hidegzuhany, akiről leolvadt a zuhanyfüggöny, s a zuhanytálca is eltűnt a lefolyóban – ennyi kép és zavar őszre is elég lesz.

Már csak a kocsiban kezdtem káromkodni, „hogy a fonott zsinóros tejútrendszer, az, amelyik nem nedvesedik, az...” Mire befejeztem, már a horgászboltnál voltunk, és még kettő darab fehér testű, piros fejű gumihal helyezkedett el a raktárkészletben – a többi majd csak jövő héten, mondta az eladó –, és arra a kettőre úgy csaptam le, mint pulyka az azbesztre.

– De sietős – csodálkozott a boltos, hátha kiköpöm az infót, hol eszik a csuka.

– Halászlébe lesz, alaplébe – mondtam ki majdnem, de mert szerettem volna még a jövő héten ezt-azt venni itt, csak szerényen mosolyogtam, mint aki gyertya helyett gumihalakban gyűjt kanócot.

De mert csak két gumihalam volt, és hozzá egy rakás kockázat, letéptem a drága fonott zsinórt, helyébe jól bevált monofilt raktam, 0,25-öset, ezúttal kinéztem egy drótelőket is, s ahogy beültem a

kocsiba, már szerettem volna hajítani, csakhogy, ugye, a szélvédő merev dolog.

Újra a kikötő kövezésén masíroztam, próbáltam becserkészni azt a hatalmas pofát, amire csak félig-meddig állítottam, hogy csuka. Lehet harcra is, gondoltam tapasztalatlanul. Hiába jó a csukának a borús idő, a felhők elvonultak, a nap kisütött, én pedig fejben is egyre messzebb kerültem a halamtól. Hiába próbáltam ugyanott vezetni, ahol eltűnt, egy koppanás nem sok, de annyi se érte a halamat. Ilyen az én szerencsém, gondoltam, és jellemző, ha ímmel-ámmal horgászok az ember, nem a megfelelő felszereléssel a megfelelő halra, akkor persze, hogy így jár: minden pillanatban készen kell lenni a nagy hal megfogására. Az is jellemző, hogy például nincs már kedvem újrakötni a bánatosan elgyengült előket, richtig akkor csap be a ménkü, és egy jó példány leszakítja a horgot.

Ezúttal is késő volt már korrigálni, bár minden ízében a legharmonikusabb felszereléssel horgásztam. „Itt kell annak lenni, nem megy az olyan messzire, magányos vadász, és ha egy helyre beáll, akkor addig nem hagyja ott, amíg ki nem zsákmányolta teljesen” – okoskodtam, s igyekeztem ismét fölvenni a kontaktust, figyelni a víz belsejét, a meder alakzatait, a tereptárgyakat. A vízmélység egyenletes, nem iszapos, viszont a kövezés előtt öt méterre vékony víz alatti hínársávba botlott folyton a halam. Már-már azt hittem, rávágás, de csak a hínárban akadt a horog. Ha van esze a csukának, akkor nem a nyílt terepen, valahol itt áll lesben, a hínármező rejtekén. A kövezésen a víz széléig húzódtam, hogy a pálcával minél beljebb nyúlhassak, s azt találtam ki, hogy nem a hínárra merőlegesen, hanem a hínár szélében akadozva húzom a halat. Ez persze elég kétséges módszer, mert ha a gumihal magára veszi a vízi növényeket, nem látszik belőle semmi, a mozgása lelassul, és egyáltalán nem verdes. Hiába, okoskodni lehet, sőt ezt csak így lehet. Már a koporsóhegy felé búvott a nap, mikor kissé eluntam a találgatást, és már csak vakon dobáltam. Folyton elakadt a hínárban, de már nem érdekelt. Megakadt egyszer, megakadt kétszer, a harmadiknak most már a csukának kell lenni, mondtam a feleségemnek számmisztikai tudásom legjavából merítve, és megvált a harmadik leakadás is. De mert az előbb bementam a játék kimenetelét, a bot spicceré néztem huncutul. Remegett. Márpedig ami a víz alatt remegtetni képes a botvéget, az legkevésbé a hínár. Húztam egyet a bot tör-

zével a damilon, hogy a horog jól akadjon, aztán már csak a számat tátottam.

– Hát ez nem lehet igaz!

A botot éppen csak nem kapta ki a kezemből, az utolsó pillanatban engedtem meg a feket, a damil sívítva futott le az orsról. Aztán egyet visszakattintottam rajta. A damil úgy öt kilót bírt, de bőven elég az, ha jól be van állítva a fék meg elég rugalmas és játékos a botspicc, úgy „megbródszajdoltatom”, hogy öröm lesz nézni. Ahogy a spicc, a fék, a damil és a kéz egyszerre, egymást kiegészítve dolgozik.

Már eltelt vagy két perc, de a halból még nem láttam semmit. Nem mertem nagyon feszíteni, taval a szemem láttára lógott így meg egy csuka. Addig feszült a damil, amíg a csuka beavadult, méter magasán kiugrott a vízből, lehetett úgy hat-hét kilós, egy szempillantásra megállt a levegőben, aztán, mint a villám, rántott egyet a fején, és már tépte is a damilt.

Öt perc múlva láttam, hogy ez is csuka, nem olyan túl nagy, de nem is kicsi. A vízben mindig kisebbnek látszanak a halak. Aztán újra és újra nekilódult, nem tehettem mást, adtam neki a zsinórt, aztán, hogy újrakötni látszott, igyekeztem visszavenni az adományt. A szák már a vízben volt, s hallom a hátam mögül:

– A franc, ez nem is fér a szádba!

Na, mindjárt más színben és méretben láttam a világot.

Még néhány nekifutás és bródszajdolás, aztán felfeküdt a vízre. Nagy testét kis hullámokon át húztam a szák felé, méltósággal megadta magát.

A parton már láttam, ekkorát még soha nem fogtam, „Megvan vagy öt kiló”, hallottam egy szakítót, de épp elég volt látni a keszegezők csodálkozását, hogy nocsak, van ekkora hal is. Hát van, gondoltam magamban, csak azt keszegeze nemigen lehet megfogni. Erre viszont lehet inni az áldozati pálinkát!

Több csuka nem akadt horogra, viszont hátra voltak még a pontyok és a süllők. Ahogy a csukát kifogtam, másnap beléptünk az EU-ba, s a legcsekélyebb eufóriát sem érezve horgásztam tovább. A Balaton mellett mindig azt érzem, mert ott a természet, hogy ezt a szót használjam, elég látványosan mutatja meg magát, szóval, hogy az erdők, a növények, a fák, a vizek, a halak, a vadak világa sokkal többet őriz az emberből, az ember önmagára, a másira való figyeléséből, mint maga az ember most, tudjuk: tévé, rádió, mosógép...